

Spektrumavdelningen

Handlingsplan för marknadskontroll 2017-2019

1 Rättslig grund

Post- och telestyrelsen (PTS) är enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom området post- och elektronisk kommunikation. PTS har bl.a. till uppgift att bedriva marknadskontroll av radioutrustning. Myndigheten ska bevaka att sådan utrustning som sätts på den svenska marknaden uppfyller gällande EU-rättsliga och svenska bestämmelser. I de fall utrustning orsakar störning eller skada leder PTS marknadskontroll till att utrustningen tas bort från marknaden.

PTS utövar marknadskontroll enligt radioutrustningslagen (2016:392) om radioutrustning och med stöd av lagen utfärdade författningar. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (RE-direktivet). De väsentliga egenskapskrav som faller inom PTS ansvarsområdet återfinns i RE-direktivets artikel 3.1 b) (elektromagnetisk kompatibilitet), artikel 3.2 (spektrumegenskaper) och artikel 3.3 (särskilda kommissionsbeslut, delegerade akter). RE-direktivet innehåller en övergångsregel som innebär att utrustning som är förenlig med R&TTE-direktivet kan släppas ut på marknaden tom 12 juni 2017.

PTS har även till uppgift att enligt radioutrustningsförordningen (2016:394) meddela föreskrifter. Gällande föreskrifter på området är PTS föreskrifter (PTSFS 2016:5) om krav m.m. på radioutrustning.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

Sida

2(8)

Ytterligare bestämmelser om marknadskontroll och CE-märkning följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

2 Samverkan med avgränsningar

2.1 Nationell samverkan

För att underlätta samarbete och erfarenhetsutbyte med andra marknadskontrollerande myndigheter deltar PTS i det av SWEDAC samordnade Marknadskontrollrådet, Marknadskontrollrådets forum för tullrelaterade frågor och i Kommerskollegiums Forum för tekniska regler (FTR). Samverkan sker även med branschorganisationer som t.ex. Teknikföretagen, SKEF – Sveriges Kommunikations och Elektronikföretag samt Internetaktörer som t.ex. Tradera och Blocket.

RE-direktivet innehåller särskilda bestämmelser om krav på hälsa och säkerhet för användaren under Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/95/EG av den 12 december 2006 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (lågspänningsdirektivet), ändrat genom direktiv 2014/35/EU som Elsäkerhetsverket ansvarar för. Elektrisk och elektronisk utrustning som inte är radioutrustning omfattas av reglerna om elektromagnetisk kompatibilitet i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/108/EG av den 15 december 2004 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet och om upphävande av direktiv 89/336/EEG, ändrat genom direktiv 2014/30/EU. Även detta direktiv ansvarar Elsäkerhetsverket för. PTS håller löpande samråd med Elsäkerhetsverket för informations- och erfarenhetsutbyte avseende gränsdragningsproblem och ansvarsfördelning. PTS deltar också i Elsäkerhetsverkets samrådsgrupp om elektromagnetisk kompatibilitet.

2.2 Internationell samverkan

PTS deltar aktivt i internationellt arbete för ytterligare harmonisering och effektivisering av marknadskontrollen. Myndigheten medverkar i Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee (TCAM) och samarbetsgruppen för bedömning av överensstämmelse och marknadskontroll inom teleområdet, s.k. Administrative Cooperation (RED-Adco).

PTS har genom Adco-samarbetet deltagit i etablerandet av ett europeiskt nätverk för underrättelse om konstaterad bristande överensstämmelse hos radioutrustning. Nätverket ger PTS möjlighet att sprida information och

Sida

3(8)

erfarenheter om myndighetens marknadskontroll till andra samverkande länder, vilket bl.a. reducerar dubbelarbete. För att formalisera informationsutbytet har Europeiska kommissionen byggt upp en databas för informationsutbyte, ICSMS (Internet-supported Information and Communication System for the pan-European Market Surveillance) som marknadskontrollmyndigheterna är skyldiga att använda enligt art. 23 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Enligt en överenskommelse mellan de nordiska marknadskontrollmyndigheternas generaldirektörer ska även samråd och samverkan ske med de nordiska grannländernas myndigheter. Detta samarbete styrs utifrån årliga möten med dessa parter.

3 Marknadskontrollplan

3.1 Omvärldsbevakning – grund för urval av produkter

PTS rekviderar eller köper ett antal radioutrustningar för kontroll beträffande överensstämmelse med administrativa krav och väsentliga (tekniska) krav varje år.

PTS marknadskontroll är såväl planmässig som händelsestyrd. Den planmässiga kontrollen omfattar besök hos aktörer som sätter radioutrustning på den svenska marknaden. Marknadskontroll kan också göras efter anmälan från allmänheten. Marknadskontroll omfattar dock inte förhandskontroll, dvs. det sker ingen kontroll av utrustningen i konstruktions- eller tillverkningskedet. Marknadskontroll omfattar inte heller uppföljande kontroller när utrustningen tagits i bruk.

Som grund för urval av utrustning för marknadskontroll gör PTS en riskbedömning baserad på erfarenheter om utrustningskategori och ursprung.

I ett första steg gör PTS ett urval av utrustning för administrativ kontroll enligt följande kriterier:

- utrustning avsedd för konsument- och massmarknader
- utrustning efter årliga kriterier (t.ex. viss produktkategori)
- utrustning som konstaterats orsakar störningar

Efter en administrativ kontroll görs vanligtvis en teknisk provning av utrustningen. Vid detta urval tar PTS hänsyn till följande kriterier:

Sida

4(8)

- indikationer på tekniska eller administrativa brister i utrustningen
- utrustning avsedd för konsument- och massmarknad med kort och intensiv försäljningscykel
- utrustning från regioner med hög felprocent av tidigare tester
- nya applikationer eller utrustningskategorier på lågeffektsändare i frekvensband placerade nära system som är känsliga för störningar
- provning efter pågående internationella urvalskriterier

PTS inhämtar regelbundet information om radioutrustning som är tillgängliga på marknaden genom besök i butiker, på mässor samt vid utställningar och företag. Myndigheten bevakar även annonser i massmedia och utbud på Internet. PTS tar även emot anmälningar från allmänheten och branschföreträdare om förmodade brister i utrustning. PTS har även en regelbunden dialog med marknadsaktörer genom förberedelsemöten, t.ex. inför TCAM.

3.2 Analys av marknadsstrukturer

Radioutrustningen omfattar samtliga radiosändare och radiomottagare med undantag för utrustning som uteslutande används i verksamhet som rör allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet eller statens verksamhet på det straffrättsliga området. De produkter som omfattas av marknadskontrollen är i de flesta fall konsumentprodukter.

Radioutrustning ska uppfylla s.k. väsentliga krav i tekniskt hänseende. Utrustningen ska genomgå ett särskilt förfarande (bedömning av överensstämmelse) för att säkerställa att den uppfyller de väsentliga egenskapskraven. All utrustning som placeras på den svenska marknaden, dvs. utrustning hos tillverkare, importörer och distributörer, kan bli föremål för PTS marknadskontroll. Utrustningen ska bl.a. vara CE-märkt och tillverkaren, eller den som annars ansvarar för att utrustningen släpps ut på marknaden, är skyldig att lämna synlig information om hur utrustningen är avsedd att användas. Det måste också finnas en skriftlig försäkran att utrustningen uppfyller kraven i direktivet, s.k. försäkran om överensstämmelse. Användare är både företag och allmänhet. PTS gör ingen åtskillnad beträffande användare. Radioutrustning som inte uppfyller de väsentliga kraven kan orsaka allvarlig störning på annan radiokommunikation.

Sida

5(8)

3.3 Mål för PTS marknads kontroll

PTS målsättning är att all radioutrustning på den svenska marknaden ska uppfylla kraven i R&TTE-direktivet eller RE-direktivet¹.

PTS ska genom aktiv marknads kontroll verka för:

- rimligt störningsfri kommunikation
- sund konkurrens
- ökad konsumenttrygghet
- information om gällande rätt och praxis

PTS ska fortlöpande bevaka standardiseringsarbetet och produktutvecklingen för att i ett tidigt skede uppmärksamma behovet av åtgärder från myndigheten.

PTS ska i största möjliga utsträckning assistera andra medlemsstater vid åtgärder i fall där en radioutrustning för första gången sätts på den gemensamma marknaden i Sverige.

3.4 Kontrollmetoder

3.4.1 Proaktiv marknads kontroll

PTS rekviderar eller köper löpande utrustning från marknaden, vanligtvis från importörer, distributörer.

PTS bedriver även marknads kontroll i samband med samordnade europeiska marknads kontrollkampanjer inom ramen för Adco RED.

3.4.2 Reaktiv marknads kontroll

PTS utför regelbundna kontroller med anledning av anmälningar från allmänheten, andra myndigheter, konkurrerande företag och branschorganisationer. Även anmälningar om störande produkter följs upp.

3.5 Uppföljning

Uppföljning av själva kontrollen sker genom handläggningen av enskilda marknads kontrollärenden. Efter kontroll kommunicerar PTS provningsresultat och andra eventuella brister med tillverkaren eller importören. I de flesta fall sker frivillig korrigerande av administrativa eller tekniska brister alternativt återtagande av utrustningen från marknaden. PTS behöver endast i enstaka fall

¹ Under en övergångsperiod (13 juni 2016 tom 12 juni 2017) kan utrustning släppas ut på marknaden under R&TTE-direktivet eller RE-direktivet, se art. 48 RE-direktivet.

Sida

6(8)

meddela föreläggande eller beslut. PTS följer upp att korrigerande åtgärder har vidtagits.

PTS sammanställer årligen statistik över föregående års aktiviteter. Myndigheten gör även löpande utvärderingar och bedömningar utifrån rapporter om tekniska avvikelser och brister.

3.6 Utvärderingsmetoder

Utbudet av radioutrustning är mycket omfattande både avseende typ, kategori och antalet produkter. PTS marknadskontroll bedrivs därför efter erfarenhetsmässigt baserade urvalskriterier. Genom löpande information till branschaktörer sprider PTS kunskap om konsekvenser av bristande överensstämmelse med gällande lagstiftning. PTS publicerar även nödvändig information på myndighetens webbsida. Beträffande information om gällande regelverk prioriterar PTS marknads mindre aktörer.

3.7 Rapportering

PTS sammanställer regelbundet statistik baserad på genomförd marknadskontroll. Resultatet används bl.a. för interna rapporter och redovisas i PTS årsredovisning samt rapporteras till Marknadskontrollrådet, Finansdepartementet och Utrikesdepartementet.

På begäran lämnar PTS sammanställd statistik till andra myndigheter och branschorgan. Motsvarande rapportering sker även till Adco RED som sammanställer statistik över de europeiska myndigheternas årliga resultat.

Marknadskontrollplan för radioutrustning 2017

1.1 Syfte med marknadskontrollen

Tillsyn inom området för radioutrustning genomförs i form av marknadskontroll och syftar till att all utrustning på den svenska marknaden ska uppfylla kraven i R&TTE-direktivet respektive RE-direktivet. Utrustning som är förenlig med R&TTE-direktivet får släppas ut på marknaden tom 12 juni 2017. Utrustning som har släppts ut på marknaden tom detta datum får även efter den 12 juni 2017 tillhandahållas. Under 2017 kommer PTS därmed kontrollera utrustning under det gamla och nya regelverket.

Genom sitt arbete med marknadskontroll strävar PTS för en rimlig störningsfri radiomiljö, sund konkurrens samt ökad konsumenttrygghet.

1.2 Strategi

PTS marknadskontroll är till största delen proaktiv, men även reaktiv marknadskontroll och marknadskontroll i projektform kan förekomma. Den reaktiva marknadskontrollen baseras på information om utrustning med bristande överensstämmelse och av utrustning som har förorsakat störningar.

1.3 Utmaningar 2017

Under 2017 kommer PTS kontrollera utrustning som har släppts ut på marknaden under R&TTE-direktivet och under RE-direktivet. Frågan är i dagsläget om de ekonomiska aktörerna har en rimlig chans att anpassa sina produkter till de nya kraven. RE-direktivet bygger liksom R&TTE-direktivet på lagstiftningskonceptet ”nya metoden”. Detta innebär att utrustning som följer de harmoniserade standarder som publicerats i EUs officiella tidning (EUT) presumeras överensstämma med kraven i direktivet. Den 11 november 2016 var endast 23 av ca 214 harmoniserade standarder för art. 3.1(b) och art. 3.2 publicerade. Samtidigt har endast 13 medlemsstater anmält 44 organ för bedömning av överensstämmelse. Dessa anmälda organ kan i brist på harmoniserade standarder för art. 3.2 göra konformitetsbedömningar. Denna situation är en utmaning för både de ekonomiska aktörerna som för marknadskontrollmyndigheterna och kommer att påverka PTS marknadskontroll inklusive urval och fördelning av produkter för kontroll.

1.4 Mål

Volymmål för PTS marknadskontroll 2017 är:

Sida

8(8)

- Ca 40-45 kontrollerade produkter (administrativ och/eller teknisk kontroll)
- Delta i mässor, antalet planerade besök ca 5

1.5 Fördelning

Kvartal 1: trådlösa videokameror, okända kinesiska mobiler

Kvartal 2: radiostyrda produkter för smarta hem (230 V)

Kvartal 3: landmobil radio

Kvartal 4: trådlösa mikrofoner, Wi-Fi och liknande

1.6 Internationellt samarbete

2017 genomförs en ICSMS-benchmarkkampanj inom ramen för samarbetet inom Adco RED. Syftet med kampanjen är att skapa en samsyn vad gäller en enhetlig användning av systemet.

PTS deltar dessutom i den nordiska samrådsgruppen för marknads kontroll av radioutrustning där Norge står som värd för nästa möte i april 2017.

1.7 Tullsamverkan

PTS kommer att delta i Marknadskontrollrådets forum för tullrelaterade frågor.

1.8 Informationsinsatser

PTS ser ett behov av ökade informationsinsatser riktade till intresseorganisationer och företag med anledning av de nya reglerna för radioutrustning som har sin grund i RE-direktivet. Informationsinsatserna kommer att ske i form av information på internet (bl.a. PTS webbplats), artiklar, seminarier och informationsbroschyrer.